

דברי התעוררות

שנאמרו ע"י הו"כ עט"ר רבינו המאור הגדול

מרן ראש הישיבה שליט"א

בעת נעילת החג - מוצאי שמחת תורה תשפ"א לפ"ק

בביתו באסיפת תלמידיו גדולי ומרביצי תורה שליט"א¹

* * *

בשו"ע הלכות סוכה (סי' תרכה) מתחיל בפסוק "למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים". יש מפרשים שזה חיוב לכוון כן בהכנסנו לסוכות, ויש אומרים שאיננו מחויבים לכוון, אלא שזו ידיעה שהשו"ע מודיע לנו. על כל פנים צריך לבאר מה ענין מצות סוכה בחג ליציאת מצרים.

הנה נאמר כה אמר ד' זכרתי לך חסד נעוריך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. הקב"ה מחשיב זאת לבני ישראל לזכות גדול כחסד ואהבת נישואין, שכלל ישראל האמינו בו ית"ש לצאת ממקום ישוב למדבר שממה ששים רבוא בני אדם אנשים ונשים זקנים וילדים קטנים יוצאים למדבר שממה ואין להם לא מקום דירה, ובלי אוכל, רק משום אמונתם בהקב"ה ואהבתם אותו, ובבטחון בו [והיה זה רק חומש מכל ישראל כי האחרים שלא האמינו מתו במצרים בימי החושך], ומהם נהיה כלל ישראל שמסרו נפשם באמונה להקב"ה וזכו לחסדו ית"ש שכלכלם במדבר והושיבם בסוכות בתוך ענני הכבוד והוא ית"ש זוכר להם אהבתם כביכול לנצח.

וכבר ידוע מה שאמרו כי בתחילת החורף שכולי עלמא נכנסים לדירת קבע כלל ישראל יוצא לדירת ארעי בצילא דמהימנותא לחוג שמחתינו בבטחון בד', ומתפללים שאותם המלאכים שהיו עמנו בסוכות יכנסו עמנו לביתנו כשנצא מן הסוכה היינו שגם בבית דירת קבע יהיה אמונתנו ובטחוננו בהקב"ה לבד, ומעיין שזכו במדרגה של יוצאי מצרים שהקב"ה הוליתנו בסוכות וענני הכבוד.

וזאת היא השעה שאנו חוזרים לבתינו בדרגא עילאית ואהבת השם, וכמובן שאין זה אפשרי רק אחרי חודש אלול, וראש השנה ועבודת יום כפורים, שזכינו בע"ה להתחזקות, ואסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח.

וביותר במצבנו המסוים שכבר נתברר לנו, ולכל מי שיש בו דעת, כי זכינו להתעלות ע"י שיש בדורנו בחינה של גילוי שכינה, והוא אדון העולם, וזולת זה הכל הבל.

¹ א.ה. הדברים נכתבו ע"י מרן שליט"א בעצמו - יאריך ה' ימיו על ממלכתו בטוב ובנעימים לאויט"א אמן.

ואי אפשר שלא להזכיר ענין המחלה השולטת בעולם מה רוצה הקב"ה בזה, ויש לי הרגשה ואולי זה אמת. תכלית היותנו בעולם הוא לירא את השם, אלקים עשה שיראו מלפניו, מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה אותו. וכדאיתא ברמ"א בשו"ע בתחילתו בשם הרמב"ם, דהיינו שויתי ד' לנגדי תמיד, שהאדם יודע שהקב"ה רואה אותו בכל שעה, וכמש"כ שם הרמ"א, שזוהי מעלת הצדיקים, וכתב החובות הלבבות שבזה זוכים לרוח הקדש, לראות בלי עינים ולשמוע בלי אזנים, יעו"ש שער חשבוה"נ פרק ג' החשבון העשירי.

נמצא שאדם צריך תמיד להיות במצב של יראה, וכי תימא הרי אנו מחויבים לעבוד הקב"ה בשמחה, והאדם נתבע על זה כמו שכתוב בתוכחה שנענש על שלא עבדת את ד' אלקיך בשמחה ובטוב לבב? הנה כבר מבואר דבר זה ברבינו יונה בברכות ריש פרק אין עומדין, על מה דאיתא בגמרא שם (דף ל:): "אלא א"ר נחמן בר יצחק מהכא עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה מאי וגילו ברעדה א"ר אדא בר מתנא אמר רבה במקום גילה שם תהא רעדה", וכתב ע"ז הרבינו יונה (כא. מדפי הרי"ף ד"ה גמ'): "שאע"פ שאצל בשר ודם היראה והשמחה הם דבר והפכו שבשעה שהאדם מפחד מזולתו הוא עומד נרתע ודואג, אבל הקב"ה אינו כן אדרבה כשאדם מתבונן מגדולתו וירא מפניו ישמח ויגיל באותה יראה מפני שבאמצעיתו מתעורר לקיים המצוות ויש ונעלם בקיומה שיודע כי שכרו איתו ופעולתו לפניו, ועל שמחה זו תמצא שאמר בפסוק אחד עבדו את השם ביראה וגו' ובפסוק אחר עבדו את השם בשמחה ר"ל תעבדו את השם ביראה ובאותו היראה תשמחו ותגילו בה עכ"ל, ע"י היראה באה השמחה האמיתית בעבודת ד'.

והוא מה שכבר הזכרנו מה שהראה מרן הגרי"ז זצ"ל על הרמב"ם בפיהמ"ש (ר"ה פרק ד) שר"ה ויוה"כ הם ימי עבודה והכנעה ופחד ומורא מהשם ויראה ממנו ומברח ומנוס אליו וכו', ולכאורה נאמרו כאן דברים סותרים פחד ומורא מהשם לעומת מברח ומנוס אליו? והוא שאמרנו כי דייקא ע"י היראה מתקרבים אל השם ודבקים בו ושמחים בבטחוננו ובמצוותיו.

ולכאורה הוא דבר פשוט כי הירא את ד' היא הקדמה לבטחון בד' באמת.

הנה היום הוא דבר ברור, והוא פלא שכל יושבי תבל מקצה עולם עד קצהו יש להם פחד ויראה משום המחלה הזו וכל מהלכי העולם הכל מסביב ליראה זו. ומאד קרוב לומר לפי מה שהניח הרמב"ם שמשיח לא יכול לבא עד שהעולם יהיה מוכן לזה שיהיה עסק כל העולם לדעת את השם, ואפשר זו ההכנה הראשונה לקנות מעלת היראה, היפך אמונתם בכח ועוצם ידם, ורוב העולם כבר מתחילים להבין כי השינוי שנעשה בימינו מן השם יצא הדבר, והחרדה והפחד מהמחלה ללמדנו יראת השם באו. היינו שהקב"ה "האט אריינגעשיקט די וועלט אין חדר צו לערנען מדת היראה!".

והנה בתוך כל הערבוביא בעולם מתחיל אצלנו זמן הלימודים בישיבות תוך מסירות נפש כי זה חיינו, וכל המדרגות שזכינו ע"י הימים הקדושים והמצב צריכים להכניס לעמלה של תורה שעל ידה אנו מתעלים לעולם אחר גבוה מעולמנו זה, ומאד נתרשמתי מרקידות החבורה שלנו שרקדו בהתלהבות בניגון הירושלמי (שמקורו מהוואלאזינער ישיבה) "עולם הבא איז א גוטע זאך לערנען תורה איז א בעסערע זאך, ווארף אוועק יעדער יאך, לערנען תורה נאך און נאך...". והוא שהקב"ה רוצה, שיהיה כל בקשתנו אחת שאלתי אותה אבקש שבתי בבית ד' כל ימי חיי לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו שיבנה במהרה בימינו.